

Hem > ... > Domstolsförfaranden > Tvistemål > Vilket Lands Domstol Är Behörig? > Estonia

Vilket lands domstol är behörig?

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Estland

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

Tvistemål faller inom ramen för distriktsdomstolarnas behörighet (*maakohus*). Distriktsdomstolarna prövar tvistemål i första instans. Tvistemål innefattar en rad olika områden och gäller tvister som har sin grund i avtal och skyldigheter, familje- och arvsrättsliga frågor, sakrättsliga tvister, frågor gällande företags och icke vinstdrivande organisationers verksamhet och ledning, konkursärenden och arbetsrättsliga frågor.

För att ett tvistemålsförfarande ska inledas måste ett yrkande eller en stämningsansökan inges till en distriktsdomstol. Stämningsansökan till domstolen måste innehålla uppgifter om vem kärandens anspråk riktar sig mot, vilka anspråken är, vilka faktiska omständigheter som ligger till grund för anspråken samt vilka bevis som styrker vilka omständigheter.

Genomförandet av rättegångar i tvistemål regleras i [civilprocesslagen](#) (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*).

Även om det inte finns några specialdomstolar i Estland kan vissa tvister tas upp i utomrättsliga nämnder innan rätten att väcka talan i domstol utnyttjas.

Exempelvis kan arbetstvister lösas av [arbetstvistsnämnden](#) (*töövaidluskomisjon*). Arbetstvistsnämnden är ett oberoende organ som före rättegång löser enskilda arbetstvister. Både anställda och arbetsgivare har rätt att vända sig till nämnden utan att åläggas statliga avgifter. Arbetstvistsnämndens lösning av arbetstvister regleras i [lagen om lösning av arbetsrättsliga tvister](#) (*töövaidluse lahendamise seadus*). Arbetstvistsnämndens förfaranden utgör inte en obligatorisk förundersökning. Ett beslut från arbetstvistsnämnden som har trätt i kraft är bindande för parterna. Det går att vända sig till arbetstvistsnämnden för att lösa följande tvister som har sitt ursprung i förhållanden på arbetsmarknaden: 1) en arbetstvist som har sitt ursprung i arbetsförhållandet mellan en anställd och en arbetsgivare som är registrerad i Estland, verksam i Estland genom en filial eller registrerad som utländsk arbetsgivare och från förberedelserna för ett sådant arbetsförhållande (enskild arbetstvist); 2) en arbetstvist som har sitt ursprung i § 7 i lagen om arbetsvillkor för anställda som är utsända till Estland mellan en anställd utsänd till Estland och dennes arbetsgivare (enskild arbetstvist); 3) en kollektiv arbetstvist som har sitt ursprung i genomförandet av ett kollektivavtal (kollektiv arbetstvist). Arbetstvistsnämnden löser inte tvister om ersättning för skador orsakade av hälsoskada, kroppsskada eller dödsfall på grund av en arbetsrelaterad olycka eller sjukdom. En ansökan som lämnas till arbetstvistsnämnden ska innehålla sökandens tydligt angivna anspråk samt en redogörelse för de omständigheter som är relevanta för tvisten. Exempelvis ska ansökan om det rör sig om ett ifrågasättande av en uppsägning av ett anställningsavtal innehålla uppgifter om tidpunkt och skäl för uppsägningen. Bakgrunden till meningsskiljaktigheten mellan parterna, dvs. den försummelse eller olagliga handling som den anställde eller arbetsgivaren uppges ha gjort sig skyldig till, måste beskrivas. Varje utsaga måste underbyggas och därför ska varje omständighet som kan styrkas med skriftlig bevisning (anställningsavtal, överenskommelser eller korrespondens mellan den anställde och arbetsgivaren osv.) eller varje hänvisning till annan bevisning eller vittnen inkluderas. Den skriftliga bevisningen till stöd för den anställdes eller arbetsgivarens anspråk ska lämnas in tillsammans med ansökan. Om den sökande anser det nödvändigt att kalla ett vittne till sammanträdet ska vittnets namn och adress uppges i ansökan. Anspråk som

uppstått till följd av ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare kan avgöras av [konsumenttvistnämnden](#) (*tarbijavaidluste komisjon*). Nämndens lösning av konsumenttvister regleras i [lagen om konsumentskydd](#) (*tarbijakaitse seadus*). Konsumenttvistnämnden är behörig att lösa både inhemska och gränsöverskridande konsumenttvister som uppstår till följd av avtal mellan konsumenter och näringsidkare och som inleds av en konsument om en av parterna i tvisten är en näringsidkare vars etableringsort är i Estland. Konsumenttvistnämnden är också behörig att avgöra tvister som gäller skador som förorsakats av en defekt produkt, förutsatt att förlusten går att fastställa. Om förlust har fastställts, men något belopp inte går att kvantifiera (t.ex. icke-monetära förluster eller framtida förluster), avgörs storleken på gottgörelsen av domstol. Nämnden avgör inte tvister om tillhandahållande av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, utbildningstjänster som tillhandahålls av offentligrättsliga juridiska personer, hälso- och sjukvårdstjänster som hälso- och sjukvårdspersonal tillhandahåller patienter för att bedöma, upprätthålla eller återställa deras hälsa eller förskrivning, utfärdande eller tillhandahållande av läkemedel och medicintekniska produkter. Nämnden löser inte heller en tvist om fordran uppstår till följd av dödsfall, kroppsskada eller hälsoskada eller tvister för vilka resolutionsförfarandet föreskrivs i andra lagar. Dessa tvister avgörs av behörig institution eller av domstol. Konsumenttvistnämndens förfaranden utgör inte en obligatorisk förundersökning och lösningen i en tvist ger inte upphov till ett beslut som omfattas av obligatoriskt verkställande i verkställighetsförfaranden. En lista över de näringsidkare som inte har följt nämndens beslut publiceras på webbplatsen för myndigheten för konsumentskydd och teknisk tillsyn. Om parterna inte samtycker till nämndens beslut eller underlåter att följa det, kan de hänskjuta samma tvist till regiondomstolen för en förhandling.

Hyrestvister kan lösas i en hyresnämnd, vars förfaranden styrs av [lagen om lösning av hyrestvister](#) (*üürivaidluse lahendamise seadus*). En hyresnämnd kan bildas som ett oberoende organ inom en lokal myndighet som löser hyrestvister. Hyresnämnder löser inte tvister som rör finansiella fordringar som överstiger 3 200 euro. Hyresnämndens förfaranden utgör inte en obligatorisk förundersökning. Efter ikraftträdandet av ett beslut från hyresnämnden kan parterna inte anmäla en fordran på samma grund till en domstol, och ett beslut från hyresnämnden som har trätt i kraft är bindande för parterna.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

För att kunna avgöra vilken domstol som är behörig i ett visst ärende är det viktigt att känna till principerna för behörighet. Det finns tre typer av behörighet:

1. allmän behörighet, som är avhängig personens bosättningsort;
2. fakultativ behörighet;
3. exklusiv behörighet (se § 2.2).

2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

Det görs skillnad mellan högre och lägre instanser bland domstolarna, eftersom det estniska rättssystemet har tre instansnivåer.

Distriktsdomstolarna (*maakohus*) behandlar alla tvistemål i första instans. Det kan fastställas i lag att vissa typer av ärenden ska hanteras endast av en särskild distriktsdomstol om detta bidrar till en snabbare behandling av ärenden eller på annat sätt gör processen effektivare.

En regiondomstol (*ringkonnakohus*) prövar överklaganden av avgöranden och domar i tvistemål som meddelats av distriktsdomstolarna. Regiondomstolarna avgör också andra ärenden för vilka de enligt lagen har behörighet.

Högsta domstolen (*Riigikohus*) är behörig vid kassationstalan mot eller överklagande av avgöranden i tvistemål som meddelats av regiondomstolarna. Högsta domstolen hanterar också ansökningar om prövning av lagakraftvunna domstolsbeslut, beslutar, i de fall där lagen anger det, vilken domstol som ska ha behörighet att avgöra ett ärende samt avgör andra ärenden för vilka de enligt lag har behörighet. Högsta domstolen fungerar även som Estlands författningsdomstol.

Ett mål avgörs och en dom meddelas först av en distriktsdomstol i första instans. Om en person finner att

förstainstansdomstolens dom bygger på ett åsidosättande av en rättslig bestämmelse eller att, med hänsyn till omständigheterna och bevisen som måste beaktas vid överklagandeförfarandet, en annan dom än den dom som fattats av förstainstansdomstolen bör fattas i överklagandeförfarandet, har vederbörande laglig rätt att överklaga till en högre domstol, dvs. regiondomstolen. Regiondomstolarna är domstolar i andra instans och prövar därför överklaganden av avgöranden som meddelats av distriktsdomstolar och förvaltningsdomstolar. Regiondomstolarna avgör tvistemål som kollegiala domstolar – ett överklagande prövas av en panel bestående av tre domare om inte annat anges i lag.

Högsta domstolen är den högsta instansen. Högsta domstolen är behörig vid kassationstalan mot eller överklagande av avgöranden i tvistemål som meddelats av regiondomstolarna. Högsta domstolen hanterar också ansökningar om prövning av lagakraftvunna domstolsbeslut, beslutar, i de fall där det föreskrivs i lag, vilken domstol som ska ha behörighet att avgöra ett ärende samt avgör andra ärenden för vilka de enligt lag har behörighet. Kassationstalan innebär en ansökan om att det ska prövas huruvida ett domstolsavgörande som inte vunnit laga kraft har kommit till i enlighet med lagen; den högre instansen gör ingen ny utvärdering av fakta i målet. Resning mot domstolsbeslut innebär en förnyad prövning av ett beslut eller en dom som redan har vunnit laga kraft i fall där nya omständigheter har framkommit och på grundval av ansökan från en deltagare i förfarandet.

En part i överklagandeförfaranden kan överklaga en dom från regiondomstolen till Högsta domstolen om regiondomstolen i väsentlig grad har överträtt en bestämmelse i processrätten eller felaktigt tillämpat en bestämmelse i materiell rätt. I en talan vid Högsta domstolen får en deltagare i förfarandet endast utföra processhandlingar och inge framställningar och ansökningar genom advokat. I ansökningsförfaranden i Högsta domstolen kan en deltagare i förfaranden utföra processhandlingar och inge framställningar och ansökningar personligen eller genom advokat. Högsta domstolen godkänner kassationstalan om den är lagenlig, har lämnats in i rätt tid och, om:

1. regiondomstolen tydligt har tillämpat en bestämmelse i materiell rätt felaktigt i sin dom och en felaktig tillämpning av en sådan bestämmelse kan ha resulterat i en felaktig dom;
2. regiondomstolen väsentligt har brutit mot en bestämmelse i processrätten i sin dom och detta kan ha resulterat i en felaktig dom.

Därutöver tar Högsta domstolen upp ärendet om ett kassationsförfarande skulle vara av stor vikt för att garantera rättssäkerheten och enhetligheten i rättsutövningen eller för lagstiftningens vidare utveckling.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

Domstolarnas behörighet styr en persons rätt och skyldighet att utöva sina processuella rättigheter vid en specifik domstol. Det finns allmän, fakultativ och exklusiv behörighet.

Genom allmän behörighet fastställs vid vilken domstol talan kan väckas mot en person och andra processuella handlingar utföras med anknytning till en person, såvida det inte i lag stadgas att talan måste väckas eller handlingen måste utföras vid en annan domstol.

Den fakultativa behörigheten avgör vid vilken domstol, utöver den domstol som har allmän behörighet, talan kan väckas mot en person och var andra processuella handlingar med anknytning till en person kan utföras. Detta innebär till exempel att talan i ett ärende som innefattar ett äganderättsligt anspråk gentemot en fysisk person också kan väckas vid den domstol inom vars domkrets personen har sin vistelseort. Om en person är bosatt utomlands kan talan mot denne gällande ett äganderättsligt anspråk väckas även vid den domstol inom vars domkrets den egendom som anspråket gäller finns eller vid den domstol inom vars domkrets annan egendom som tillhör personen finns.

Den exklusiva behörigheten anger en enda domstol, som är den enda där det går att väcka talan i ett visst tvistemål. Vid ansökningsärenden gäller exklusiv behörighet om inte annat anges i lag. Exklusiv behörighet kan exempelvis avgöras av var fast egendom är belägen eller var en juridisk person har sitt säte osv.

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Talan mot en fysisk person kan väckas vid den domstol inom vars domkrets personen har sin hemvist, och talan mot en juridisk person vid den domstol inom vars domkrets personen har sitt säte. Om en fysisk persons hemvist

är okänd kan talan väckas vid den domstol inom vars domkrets personens senaste kända hemvist är belägen.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

Talan mot en estnisk medborgare som är bosatt i främmande land och som omfattas av extraterritoriell rättstillämpning eller mot en estnisk medborgare som arbetar i främmande land och som är statstjänsteman kan väckas i den domstol inom vars domkrets personen senast hade sin hemvist i Estland. Om personen inte varit bosatt i Estland kan talan väckas mot honom eller henne vid Harju distriktsdomstol (*Harju Maakohus*). Talan mot Republiken Estland eller en lokal myndighet kan väckas vid den domstol inom vars domkrets myndigheten i fråga har sitt säte. Om det inte går att avgöra vilken statlig myndighet ärendet gäller ska talan väckas vid Harju distriktsdomstol. Om det inte går att avgöra vilken lokal myndighet ärendet gäller ska talan väckas vid den domstol inom vars domkrets kommunstyrelsen i den aktuella kommunen har sitt säte.

En kärande kan också väcka talan mot Republiken Estland och en lokal myndighet i den domstol inom vars domkrets han eller hon själv har sin hemvist eller sitt säte.

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

I de fall där lagen så föreskriver kan en annan domstol än den som har allmän behörighet väljas vid vilken talan kan väckas mot en person eller där andra processhandlingar kan utföras med anknytning till en person.

- Behörighet på grundval av vistelseort – i ett ärende som innefattar ett äganderättsligt anspråk kan talan väckas mot en fysisk person även vid den domstol inom vars domkrets personen vistas, om han eller hon har vistats där under en längre tid till följd av anställning, tjänstgöring, studier eller liknande.
- Behörighet på grundval av verksamhetsställe – ett ärende som är relaterat till svarandens ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet kan också lämnas in till domstolen vars domkrets omfattar vederbörandes verksamhetsställe.
- Behörighet på grundval av en juridisk persons säte – juridiska personer som bygger på medlemskap, inbegripet företag, eller medlemmar, delägare eller aktieägare i en sådan juridisk person kan i ett ärende som har sin grund i medlemskapet eller ägandet väcka talan mot en person som är medlem, delägare eller aktieägare i den juridiska personen även vid den domstol inom vars domkrets den juridiska personen har sitt säte.
- Behörighet på grundval av egendoms belägenhet – om en person har sin hemvist eller sitt säte utomlands kan talan mot denne i ett ärende som innefattar ett äganderättsligt anspråk väckas även vid den domstol inom vars domkrets den egendom som anspråket gäller finns eller vid den domstol inom vars domkrets annan egendom som tillhör personen finns. Om egendomen har registrerats i ett offentligt register kan talan väckas vid den domstol inom vars domkrets detta register finns. Om egendomen är en fordran enligt obligationsrätten kan talan väckas vid den domstol inom vars domkrets gäldenären har sin hemvist eller sitt säte. Om en tillgång ställts som säkerhet för fordran kan talan väckas vid den domstol inom vars domkrets tillgången är belägen.
- Talan i syfte att driva in en fordran som säkrats genom inteckningslån eller som på annat sätt är sakrättsligt belastad, eller annan talan med anknytning till liknande fordran, kan också väckas vid domstolen på den ort där den fasta egendomen är belägen, förutsatt att gäldenären äger den registrerade fasta egendomen som säkrats genom inteckningslån eller på annat sätt är sakrättsligt belastad.
- Behörighet vid talan om ägandeskap av en lägenhet – talan mot en lägenhetsägare med anledning av ett rättsförhållande som rör ägandeskap av en lägenhet kan väckas även vid behörig domstol på den ort där den aktuella fasta egendomen är belägen.
- Behörighet på grundval av uppfyllelseort – talan som har sin grund i ett avtal eller en talan som syftar till ogiltigförklaring av ett avtal kan också väckas vid den domstol inom vars domkrets den omtvistade avtalsförpliktelsen ska uppfyllas. Som uppfyllelseort betraktas när det gäller avtal om försäljning av lös egendom den plats dit den lösa egendomen har levererats eller skulle ha levererats till köparen och, när det gäller avtal om tillhandahållande av tjänst, den plats där tjänsten har utförts eller skulle ha utförts. I alla övriga fall betraktas gäldenärens verksamhetsställe eller om sådant saknas, gäldenärens bosättningsort eller säte, som uppfyllelseort för förpliktelsen. Dessa bestämmelser gäller såvida parterna inte har avtalat något annat.
- Behörighet på grundval av en konsuments bostadsort – talan som har sin grund i ett avtal eller ett förhållande av den typ som anges i artiklarna 35, 46, 52, 208.4, 379, 402, 635.4, 709, 734 och 866 i [obligationsrättslagen](#) (*võlaõigusseadus*) eller talan som har sin grund i ett annat avtal med en verksamhet

som har sitt säte eller ett verksamhetsställe i Estland kan också väckas vid den domstol inom vars domkrets konsumenten är bosatt. Ovanstående gäller ej talan om transportavtal.

- Behörighet vid talan om försäkringsavtal – en försäkringstagare, förmånstagare eller annan person som har rätt till en prestation från försäkringsgivarens sida på grundval av ett försäkringsavtal kan väcka talan i samband med detta även vid den domstol inom vars domkrets personen är bosatt eller har sitt säte. När det gäller ansvarsförsäkring eller försäkring av byggnadsverk, fast egendom eller lös egendom tillsammans med byggnadsverk eller fast egendom kan talan väckas mot försäkringsgivaren även vid den domstol som har behörighet på platsen för den handling eller händelse som orsakat skadan eller på den plats där skadan uppkommit.
- Behörighet vid talan om ett avtal om immateriella rättigheter – en talan om ett avtal om överlåtelse av ett föremål för upphovsrätt, närstående rättigheter eller industriell äganderätt eller ett licensavtal eller en talan för att fastställa om ett sådant avtal är ogiltigt kan också lämnas in till Harju distriktsdomstol.
- Behörighet på grundval av en anställds bosättningsort eller arbetsplats – en anställd kan väcka talan i ett ärende med anknytning till hans eller hennes anställningsavtal även vid den domstol som är behörig på den ort där den anställda är bosatt eller har sin arbetsplats.
- Behörighet vid talan om växel eller check – talan om växel eller check kan väckas även vid den domstol inom vars domkrets platsen för inlösen av växeln eller checken är belägen.
- Behörighet vid talan om ersättning för skadegörelse – talan om ersättning för skadegörelse kan väckas även vid den domstol som har behörighet på platsen för den handling eller händelse som orsakat skadan eller på den plats där skadan uppkommit.
- Behörighet vid talan om sjöfordran, räddningsarbete eller räddningsavtal – talan som har sin grund i en eller flera sjöfordringar i enlighet med vad som anges i [lagen om sjörelaterad egendom](#) (*laeva asjaõigusseadus*) kan väckas även vid den domstol som är behörig där fartyget finns eller har sin hemmahamn. Talan som har sin grund i räddningsarbete eller räddningsavtal kan väckas även vid den domstol som är behörig där räddningsarbetet utförts.
- Behörighet vid talan om skifte av dödsbo – talan som syftar till att fastställa arvsrätt, arvtagares anspråk på ägare av dödsboet, anspråk med grund i legat eller arvsavtal eller anspråk på laglott eller krav på skifte av dödsbo kan väckas även vid den domstol som har behörighet där arvlåtaren vid sitt frånfälle hade sin hemvist. Om arvlåtaren var estnisk medborgare men vid tiden för sitt frånfälle inte hade någon hemvist i Estland kan talan väckas även vid den domstol som är behörig på den ort där arvlåtaren hade sin sista hemvist i Estland. Om arvlåtaren inte haft någon hemvist i Estland kan talan väckas vid Harju distriktsdomstol (*Harju Maakohus*).
- Talan mot medsvarende och talan i flera mål mot samma svarande – talan mot flera svarande kan väckas vid den domstol som är behörig där en av medsvarendena (käranden väljer vilken av svarandena) har sin hemvist eller sitt säte. Om talan ska väckas i flera mål mot samma svarande på grundval av samma omständigheter kan talan i samtliga mål väckas vid en domstol där talan om något eller några av de anspråk som omständigheterna givit upphov till kunde ha väckts.
- Behörighet vid genkärsmål och talan från tredje part med oberoende anspråk – genkärsmål kan inges till den domstol där talan ursprungligen väcktes, förutsatt att villkoren för att inkomma med genkärsmål följs och att genkärsmålet inte omfattas av exklusiv behörighet och att det inte är fastställt att ärenden av denna typ endast granskas av en viss regiondomstol. Detta gäller också fall där genkärsmålet, i enlighet med de allmänna bestämmelserna, skulle inges till en utländsk domstol.
- Talan från tredje part med ett oberoende anspråk kan väckas vid den domstol som handlägger huvudmålet.
- Behörighet vid konkursförfarande – en gäldenär som är en fysisk person inger konkursansökan till domstol enligt allmän behörighet såsom den är tillämplig på gäldenären. Om gäldenären är en juridisk person och har sitt säte i Harju län inges konkursansökan till Harju distriktsdomstol. I övriga fall inges konkursansökan för gäldenärer som är juridiska personer till Tartu distriktsdomstol (*Tartu Maakohus*). Det förutsätts att det säte som anges i registret ett år innan konkursansökan inges är gäldenärens säte, såvida det inte bevisas att gäldenärens säte är beläget på annan plats. Om flera olika konkursansökningar inges avseende en gäldenär förenas ansökningarna till ett förfarande och prövas av den domstol där den första konkursansökningen ingavs. Om det i samband med ett konkursförfarande där gäldenären är en juridisk person begärs ett konkursbeslut gällande en delägare eller ledamot som är ansvarig för den juridiska personens skyldigheter med sina egna tillgångar kan konkursansökan även inges till den domstol som prövar konkursansökan som ingetts mot den juridiska personen. Tvister som gäller godtagande av fordringar i konkursförfaranden, inbegripet offentligrättsliga fordringar, omfattas av behörigheten hos den distriktsdomstol som prövar konkursärendet. Om en gäldenär avlider efter att en konkursansökan ingetts kommer konkursförfarandet för gäldenärens dödsbo att fortsätta vid den domstol där konkursansökan

ingavs enligt § 4.2 i konkurslagen (*pankrotiseadus*). När en gäldenär avlider inges konkursansökan för gäldenärens dödsbo till domstolen där gäldenären var bosatt vid tiden för sitt frånfälle. En talan gällande konkursförfarandet eller konkursboet inges till den domstol som meddelat beslutet om konkurs.

Om fler än en estnisk domstol har behörighet i ett ärende har den sökande rätt att välja vilken domstol ansökan ska inges till. I sådana fall avgörs ärendet av den domstol som först mottar ansökan.

Om talan väcks vid den domstol som är behörig där svaranden har sin hemvist eller sitt säte eller vid den domstol som har exklusiv behörighet handläggs ärendet av den domstolsavdelning som har territoriell behörighet på den ort där svaranden har sin hemvist eller sitt säte, alternativt på den ort som ligger till grund för fastställandet av den exklusiva behörigheten. Om flera orter som ligger till grund för fastställande av behörighet är belägna inom en och samma distriktsdomstols domkrets, men i olika domstolsavdelningars verksamhetsområde väljer käranden vilken domstolsavdelning som ska höra ärendet. Om käranden underlåter att göra ett sådant val ska domstolen i stället välja var ärendet ska prövas.

Domstolarnas exakta domkretsar och arbetsuppgifter anges i [lagen om domstolarna](#) (*kohtute seadus*).

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

I de fall där lagen föreskriver det tillämpas exklusiv behörighet. Den exklusiva behörigheten anger en enda domstol, som är den enda där det går att väcka talan i ett visst tvistemål.

1) *Behörighet på grundval av fast egendoms belägenhet* – talan ska väckas vid den domstol inom vars domkrets den fasta egendomen är belägen när talan gäller

- anspråk gällande erkännande av äganderätt, begränsad sakrätt eller annan sakrättslig belastning av fast egendom alternativt erkännande av avsaknad av sådana rättigheter eller belastningar eller anspråk gällande andra rättigheter till fast egendom,
- fastställande av gränser för eller skifte av fast egendom,
- skydd av ägande av fast egendom,
- anspråk gällande sakrätt som uppkommit genom lägenhetsägande,
- anspråk gällande utmätning av fast egendom,
- anspråk gällande uthyrningsavtal för fast egendom, annat avtal om nyttjande av fast egendom enligt obligationsrätten eller sådana avtals giltighet.

Talan gällande servitut, sakrättslig belastning eller förköpsrätt ska väckas vid behörig domstol inom vars domkrets den tjänande eller sakrättsligt belastade fasta egendomen är belägen.

2) *Krav om att tillämpningen av standardvillkor ska upphöra* – talan om att tillämpningen av ett orimligt standardvillkor ska upphöra eller om att rekommendationen om tillämpning av villkoret ska dras tillbaka av den person som står bakom rekommendationen (§ 45 i obligationsrättslagen) ska väckas vid den domstol inom vars domkrets svarandens verksamhetsställe är beläget eller, om inget sådant finns, vid den domstol inom vars domkrets svaranden har sin hemvist eller sitt säte. Om svaranden saknar verksamhetsställe, hemvist och säte i Estland ska talan väckas vid den domstol som har territoriell behörighet på den plats där standardvillkoret tillämpats.

3) *Behörighet i ärenden gällande upphävande eller ogiltigförklarande av beslut fattat av ett organ tillhörande en juridisk person* – talan om upphävande eller ogiltigförklarande av beslut fattat av ett organ tillhörande en juridisk person väcks vid den domstol som är behörig där den juridiska personen har sitt säte.

4) *Behörighet i äktenskapsmål*

Äktenskapsmål betraktas som tvistemål där avgörande fällt efter talan när föremålet för ärendet är

- skilsmässa,
- annullering av äktenskap,
- fastställande av äktenskaps befintlighet,
- bodelning eller andra frågor i samband med makars egendomsförhållanden,
- andra anspråk med grund i äktenskapet som en av makarna ställer på den andra maken.

En estnisk domstol är behörig att avgöra ett äktenskapsmål om

- minst en av makarna är estnisk medborgare eller var det vid äktenskapets ingående,
- båda makarna har sin hemvist i Estland,
- en av makarna har sin hemvist i Estland, med undantag för när domslutet uppenbarligen inte skulle erkännas i något av de länder där makarna är medborgare.

I ett äktenskapsmål som ska avgöras av en estnisk domstol väcks talan vid den domstol som är behörig där makarna har sin gemensamma hemvist eller om sådan saknas den domstol som är behörig där svaranden har sin hemvist. Om svaranden inte har sin hemvist i Estland ska talan väckas vid den domstol som är behörig där ett gemensamt minderårigt barn till parterna har sin hemvist och, om det inte finns något minderårigt barn, vid den domstol som är behörig där käranden har sin hemvist.

Om en frånvarande persons egendom omhändertagits på grund av att denne är saknad, om en person satts under förvaltarskap på grund av dennes begränsade partsbehörighet eller om en person frihetsberövats som straff kan talan om skilsmässa mot personen i fråga också väckas vid den domstol som är behörig där käranden har sin hemvist.

5) *Behörighet i ärenden gällande förhållandet föräldrar-barn och underhåll* – ett ärende gällande förhållandet föräldrar-barn är ett tvistemål där beslut fattas efter talan i syfte att fastställa föräldraskap eller motsätta sig uppgifter om en förälder i barnets födelseattest eller i folkbokföringen. En estnisk domstol kan avgöra ett ärende gällande förhållandet föräldrar-barn om minst en av parterna är estnisk medborgare eller har en bostad i Estland. I ett ärende gällande förhållandet föräldrar-barn som ska avgöras av en estnisk domstol ska talan väckas vid den domstol som är behörig där barnet har sin bostad. Om barnet inte har sin hemvist i Estland ska tala väckas vid den domstol som är behörig där svaranden har sin hemvist. Om svaranden inte har sin bostad i Estland ska talan väckas vid den domstol som är behörig där käranden har sin hemvist.

Dessa bestämmelser tillämpas även på underhållsärenden. Ett underhållsärende är ett tvistemål där beslut fattas gällande talan med anspråk på

- förälders uppfyllande av lagstadgad underhållsskyldighet för ett minderårigt barn,
- uppfyllande av underhållsskyldighet mellan föräldrar,
- uppfyllande av underhållsskyldighet mellan makar,
- uppfyllande av annan lagstadgad underhållsskyldighet.

6) *Behörighet i ansökningsärenden*

Vid ansökningsärenden gäller exklusiv behörighet om inte annat anges i lag.

Skyndsam handläggning av betalningsförelägganden – avdelningen för betalningsförelägganden vid Haapsalu lokala domstolsavdelning inom Pärnu distriktsdomstol (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*) prövar ärenden som faller under skyndsam handläggning av betalningsförelägganden, med undantag av europeiska betalningsförelägganden som ingetts med hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (EUT L 399, 30.12.2006, s. 1). För att inleda ett förfarande för skyndsam handläggning av betalningsförelägganden gällande en fordran eller ett anspråk på underhåll kan distriktsdomstolens avdelning för betalningsförelägganden kontaktas via webbplatsen <https://www.e-toimik.ee/>. Förfarandet för skyndsam handläggning av betalningsförelägganden tillämpas inte vid anspråk på belopp över 8 000 euro (fordringar). Denna summa avser både huvudfordran och accessoriska fordringar. Detsamma gäller vid anspråk på underhåll som överstiger 1,5 gånger den lägsta underhållsnivån som anges i § 101.3 i [familjelagen](#) (*perekonnaseadus*). Förfarandet för skyndsam handläggning av betalningsförelägganden tillämpas inte om gäldenären i födelseattesten inte uppges vara förälder till barnet.

En dödförklaring och fastställande av död tidpunkten – en estnisk domstol kan dödförklara en person och fastställa tidpunkten för personens död om 1) den saknade personen, då man senast hörde talas om vederbörande, var medborgare i Estland eller var bosatt i Estland vid denna tidpunkt; 2) det finns ett annat rättsligt intresse för en estnisk domstol att dödförklara personen eller fastställa tidpunkten för vederbörandes död.

En framställning om att dödförklara en person och fastställa tidpunkten för hans eller hennes död inlämnas till domstolen där den försvunna personen senast hade sin bostad. Om en person har försvunnit i samband med en

förlisning av ett fartyg som är registrerat i Estland, lämnas framställningen in till domstolen i fartygets hemmahamn. I andra fall inlämnas en framställning för att dödförklara en person eller fastställa tidpunkten för hans eller hennes död till domstolen där framställaren har sin hemvist eller säte. Om framställarens hemvist eller säte inte är i Estland lämnas framställningen in till Harju distriktsdomstol. En framställning om ändring av tidpunkten för dödsfallet eller en ogiltigförklaring av en dödförklaring lämnas in till domstolen som fastställde tidpunkten för dödsfallet eller dödförklarade personen.

Förmyndarskapsärenden – detta är ett ärende relaterat till förordnande av förmyndare för en person eller ett annat ärende som rör förmyndarskap. En estnisk domstol kan avgöra ett förmyndarskapsärende om

1. personen som behöver en förmyndare eller som är ställd under förmyndare är medborgare i Estland, eller har sin hemvist i Estland;
2. personen som behöver en förmyndare eller som är ställd under förmyndare behöver skydd av en estnisk domstol av annan anledning, bl.a. om personens egendom är belägen i Estland.

En förmyndare behöver inte utses i Estland om en estnisk domstol och en utländsk domstol har samma behörighet att avgöra saken och en förmyndare redan har utsetts i en utländsk stat eller om en utländsk domstol handlägger ärendet för förordnande av förmyndare, förutsatt att den utländska domstolens beslut kan antas erkännas i Estland och det faktum Estland inte förordnat förmyndare i Estland ligger i den persons intresse som behöver en förmyndare.

Ett förmyndarskapsärende avgörs av domstolen på den ort där den person som behöver en förmyndare har sin hemvist. Utnämningen av en förmyndare för ett barn före barnets födelse avgörs av domstolen där modern har sin hemvist. Om en syskonkull som är bosatta eller vistas inom flera domstolars domkretsar ska ställas under förmyndare förordnas förmyndare av domstolen på den ort där det yngsta barnet har sin hemvist. Om ärendet som rör förmyndarskap redan är föremål för domstolsförfaranden avgörs det berörda ärendet i ett sådant fall av den domstolen. Om en person som behöver en förmyndare inte har någon hemvist i Estland eller om hemvisten inte kan fastställas kan ärendet avgöras i den domstol som har territoriell behörighet på den plats där personen eller personens egendom är i behov av skydd, eller av Harju distriktsdomstol. Ett ärende som rör en person ställd under förmyndare eller hans eller hennes egendom avgörs av domstolen som utsåg förmyndaren. Sådana ärenden kan också av goda skäl avgöras av domstolen där personen under förmyndarskap är bosatt eller av domstolen där den personens egendom ligger.

Placering av en person på en sluten institution – frågan om att placera en person på en sluten institution avgörs av domstolen som utsåg personens förmyndare eller den domstol som handhar förfarandet i fråga om förmyndarskap. I andra fall avgörs sådana ärenden av domstolen inom vars domkrets den slutna institutionen är belägen. Ärendet kan också avgöras av domstolen som tillämpade provisoriskt rättsligt skydd.

Provisoriskt rättsligt skydd kan tillgripas av alla domstolar inom vars domkrets relevant åtgärd måste vidtas. Andra ärenden som står i samband med placering av en person på en sluten institution, däribland om placeringen ska skjutas upp eller avslutas och frågor som rör en ändring av hur länge placeringen ska vara, avgörs av domstolen som beslutade att placera den aktuella personen på en sluten institution.

Beslut om förvaltning av en frånvarande persons egendom – ärenden om förvaltning av en frånvarande persons egendom avgörs av domstolen på den ort där den frånvarande personen har sin hemvist. Om en frånvarande person inte har någon hemvist i Estland avgörs ärendet om förvaltning av den frånvarande personens egendom av domstolen på den ort där egendomen som ska förvaltas är belägen. Övriga ärenden som står i samband med förvaltning av en frånvarande persons egendom, bl.a. om förvaltningen ska upphöra och byte av förvaltare och förändringar av dennes uppgifter, avgörs av domstolen som utsåg förvaltaren.

Adoption – ett adoptionsärende kan avgöras av en estnisk domstol om adoptivföräldern, en av makarna som vill adoptera eller barnet är estnisk medborgare eller om adoptivföräldern, en av makarna som vill adoptera eller barnet bor i Estland. En ansökan om adoption inges till domstolen på den ort där adoptivbarnet har sin hemvist. Om adoptivbarnet inte har någon hemvist i Estland lämnas ansökan in till Harju distriktsdomstol. Ett ärende om ogiltigförklaring av en adoption avgörs av domstolen som beslutade om adoption.

Utökande av en minderårigs aktiva rättshandlingsförmåga – frågan om utökande av en minderårigs aktiva rättshandlingsförmåga kan avgöras av en estnisk domstol om den minderåriga är medborgare i Estland eller har sin hemvist i Estland. En framställning om utökande av en minderårigs aktiva rättshandlingsförmåga eller en

framställning om ogiltigförklaring av ett beslut om att utöka den minderårigas aktiva rättshandlingsförmåga lämnas in till domstolen där den minderåriga har sin hemvist. Om den minderåriga inte har någon hemvist i Estland lämnas ansökan in till Harju distriktsdomstol.

Fastställande av föräldraskap och bestridande av uppgifter om en förälder efter att personen har avlidit – om en person försöker fastställa sitt släktskap med en person som är död eller en person motsätter sig uppgifter om en förälder i ett barns födelseattest eller i folkbokföringen efter att den person som har registrerats som förälder i födelseattesten eller i folkbokföringen har avlidit, lämnas en sådan framställning in till domstolen där den person vars släktskap man försöker fastställa eller vars uppgifter i födelseattesten eller i folkbokföringen man motsätter sig senast hade sin hemvist. Om personens senast kända hemvist inte var i Estland eller om hemvisten är okänd lämnas framställningen in till Harju distriktsdomstol.

Övriga ansökningsärenden som rör familjefrågor – bestämmelserna om förmyndarskap gäller andra ansökningsärenden som rör familjefrågor, såvida inte annat föreskrivs i lag beroende på ansökningsärende. Ett ansökningsärende som rör det rättsliga förhållandet mellan makar eller frånskilda makar avgörs av domstolen inom vars domkrets makarna har gemensam hemvist eller där de senast hade sin gemensamma hemvist. Om makarna inte har haft gemensam hemvist i Estland eller om ingen av makarna för närvarande har hemvist inom den domstols domkrets där de senast hade gemensam hemvist, avgörs ärendet av domstolen på den ort där den make bor vars rättigheter skulle begränsas genom det begärda beslutet. Om makarnas hemvist inte är i Estland eller hemvisten inte kan fastställas avgörs ärendet av domstolen där framställaren har sin hemvist. Om behörigheten inte kan fastställas avgörs ärendet av Harju distriktsdomstol. I ett familjeärende kan provisoriskt rättsligt skydd tillämpas av alla domstolar inom vars domkrets den relevanta åtgärden måste tillämpas.

Tillämpning av förvaltningsåtgärder – en estnisk domstol kan tillämpa förvaltningsåtgärder på en fastighet belägen i Estland oavsett vilken stats lag som är tillämplig vid arvsrättsliga frågor och vilken stats myndighet eller tjänsteman som har allmän behörighet att handlägga ärenden som rör fastighetsförvaltning. Förvaltningsåtgärder tillämpas av domstolen där arvsförfarandet inleds. Om ett arvsförfarande inleds i en utländsk stat och fastigheten är belägen i Estland kan fastighetsförvaltningsåtgärder tillämpas av domstolen där fastigheten är belägen.

Behörighet i kallelseärenden – en ansökan om ogiltigförklaring av värdepapper inges till domstolen på den ort där de löstes in och, i avsaknad av inlösenplats, enligt allmän behörighet såsom den är tillämplig för värdepapperets emittent. En ansökan om inledande av ett kallelseförfarande för preklusion av rättigheterna för en ägare till fast egendom inges av den fasta egendomens besittningshavare enligt § 124 i [lagen om egendom \(asjaõigusseadus\)](#) till den domstol inom vars domkrets den fasta egendomen är belägen. I det fall som avses i § 13 i [lagen om sjörelaterad egendom](#) ingår den berättigade personen en ansökan om inledande av ett kallelseförfarande till Harju distriktsdomstol för preklusion av fartygsägares rättigheter. En ansökan om inledande av ett kallelseförfarande för preklusion av en okänd inteckningsinnehavares rättigheter (§ 331 i [lagen om egendom](#)) inges av den intecknade fastighetens ägare till den domstol inom vars domkrets den intecknade fastigheten är belägen. En ansökan om preklusion av en okänd sjörelaterad långivares eller pantinnehavares rättigheter lämnas in av ägaren till det intecknade fartyget eller ägaren av det pantsatta föremålet som är intecknat med ett registrerat värdepapper för lös egendom enligt § 59 i [lagen om sjörelaterad egendom](#) till Harju distriktsdomstol.

Behörighet i ansökningsärenden som rör juridiska personer i privaträtt – ärenden utöver registerärenden, om framställningar, som står i samband med verksamheten i ett företag, en ideell förening och stiftelse, däribland frågor som rör utnämningen av en suppleant i styrelsen eller tillsynsnämnden, revisor, revisor för en särskild revision och likvidator, samt frågor som rör fastställandet av ersättningsbeloppet till bolagets partner eller aktieägare avgörs av domstolen där den juridiska personen eller filialen till ett utländskt företag har sitt säte.

Ärenden om lägenhetsägande och gemensamt ägande – ett ansökningsärende som står i samband med lägenhetsägande eller gemensamt ägande avgörs av domstolen där den fasta egendomen är belägen.

Ärenden om tillträde till en allmän väg och tillåtande av artificiella depåer för markförbättringssystem och om allmännyttiga tjänster – dessa frågor avgörs av domstolen där den fasta egendomen är belägen från vilken tillgång till en allmän väg efterfrågas eller på vilken man önskar bygga en artificiell depå för ett markförbättringssystem eller på vilken allmännyttiga tjänster är placerade.

Ärenden om erkännande, förklaring om verkställbarhet och verkställighet av beslut från domstolar i utländska

stater – en framställning om erkännande och förklaring om verkställbarhet av ett beslut från en domstol i en utländsk stat, en framställning om vägran att erkänna eller verkställa eller för att avbryta verkställighet eller en annan framställning i förfaranden som rör verkställighet inlämnas enligt gäldenärens hemvist eller säte eller till domstolen inom vars domkrets genomförandet av verkställighetsförfarandet begärs, om inte annat föreskrivs i lag eller i ett internationellt avtal.

Ärenden om förklaring av ett förlikningsavtal som uppnåtts som ett resultat av att förlikningsförfarandet förklarats verkställbart – ett förlikningsavtal som uppnåtts till följd av förlikningsförfarandet som anges i § 14.1 i [lagen om förlikning](#) (*lepitusseadus*) förklaras verkställbart av domstolen inom vars domkrets förlikningsförfarandet genomfördes.

Ärenden om erkännande och förklaring om verkställbarhet av beslut i skiljedomstolar – framställningar om erkännande och förklaring om verkställbarhet av skiljedomstolars beslut fattade i Estland eller beslut i skiljedomstolar i utländska stater och framställningar om vägran att erkänna eller verkställa dessa lämnas in till Pärnu distriktsdomstol (*Pärnu Maakohus*). En framställning om upphävande av verkställigheten av en skiljedomstols beslut i en utländsk stat eller en annan framställning i verkställighetsförfaranden lämnas in enligt gäldenärens hemvist eller säte eller till domstolen inom vars domkrets genomförandet av verkställighetsförfarandet söks, om inte annat föreskrivs i lag eller i ett internationellt avtal. Om en av parterna i ett avtal i ett skiljeförfarande är en konsument, lämnas en framställning om erkännande och förklaring av verkställbarhet av skiljedomsbeslutet eller en framställning om vägran att erkänna eller verkställa skiljedomsbeslutet in till domstolen inom vars domkrets skiljeförfarandet ägde rum.

Ansökningsärenden prövas av den lokala domstolsavdelning inom vars domkrets den ort ligger som använts för att fastställa behörigheten. Om flera orter som ligger till grund för fastställande av behörighet är belägna inom en och samma distriktsdomstols domkrets, men i olika lokala domstolsavdelningars domkretsar, väljer domstolen var ärendet ska prövas.

Domstolarnas exakta domkretsar och arbetsuppgifter anges i [lagen om domstolarna](#).

2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?

En domstol kan också pröva ett ärende enligt behörighet i fall där denna domstols behörighet föreskrivs genom ett avtal mellan parterna och tvisten rör båda parternas ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, eller tvisten avser en parts ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet och den andra parten är staten, en lokal myndighet eller en annan offentligrättslig juridisk person, eller om båda parterna är offentligrättsliga juridiska personer.

Ett avtal om behörighet kan också ingås om en eller båda parterna inte har sin hemvist eller sitt säte i Estland.

Trots det ovanstående gäller ett avtal om behörighet också om

1. ett sådant avtal ingicks efter det att tvisten uppstod,
2. ett avtal om behörighet ingicks i ett fall där svaranden bosätter sig i, eller flyttar arbetsplatsen eller sitt säte till en utländsk stat efter det att avtalet ingicks, eller om svarandens hemvist, verksamhetsort eller säte inte är känt vid den tidpunkt då talan väcks.

Behörighet som fastställs genom avtal är en exklusiv behörighet, såvida inte parterna har kommit överens om något annat.

Domstolen i första instans kan genom ett beslut hänskjuta ärendet till en annan domstol i första instans om parterna lämnar in en gemensam framställning om detta före den första domstolsförhandlingen eller, skriftligen, före utgången av perioden för inlämnande av anmärkningar.

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

Inga särskilda domstolar finns i Estland.

Länkar

[Domstolsväsende](#)

■ Senaste uppdatering: 09/01/2025

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.